AREVELK
Siyasi, İktisadi ve edebi yevmi gazete
Galata, Tunel itisalinde, Billur Sokak
No. 10

ԱՌԱՔՈՒԹԻՒՆ
ՏԱՐԵԿԱՆ 1400 ՂՐՇ.
ԿԻՍԱՄԱՍԵԱՆ 700 ՂՐՇ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ 200 ՖՐ.
ԱՄԵՐԻԿԱ 15 ՏՈԼԱՐ

AREVELK
ԱՐԵՒԵԼՔ

ՀԵՌԱԽՕՍ 40852 ◆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ—ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ ◆ Telefon 40852

Գիւղոր փողոց Թիւ 10
Ղալաթիա Թիւնէլի կիր

AREVELK
Quotidien Arménien Politique
Economique et Littéraire
Galata, B. P. 1203
ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԽՈՐԷՆ ՀԱՄԱՅԵԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ՎԵՐՋԻՆ, ՓՈՐՁ ՄԸ ԵՒՍ ԿԸ ԿԱՏԱՐԷ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ՀԱՄՈԶԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՖՐԱՆՍԱ ԿԸ ՀԱՒԱՆԻ ՖՐԱՆՔԵՒՍՈՎԵԷԹ ՈՒԽՏԸ ԵՆԹԱՐԿԵԼ ԼԱՀԷՅԻ ԱՏԵԱՆԻՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԵԱՆ, ԲԱՅՑ ՓՈԽԱՐԷՆ...

ՀԻԹԼԷՐ ՀԱՒԱՆԱԲԱՐ ԸՆԴՈՒՆԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՒԷՐԸ

ՓԱՐԻԶ, 17.— Կը հաղորդուի թէ Գերլինի անգլ. դեսպանը անգամ մը եւս դիմում պիտի կատարէ արտաքին նախարարութեան մօտ, որպէս զի Գերմանիա հաւանի մասնակցիլ Սզգաժողովի Խորհուրդին վճռաբանութեանց։

ԼՈՆՏՈՆ, 17.— «Տէյլի Թէլէկրաֆ» կ'ըսէ թէ ի վիճակի է յայտնելու այն պայմանները զորս առաջարկած է Ֆրանսա, բանակցութեան մտնելու համար Գերմանիոյ հետ։

1.— Գերմանիա պէտք է յանձնառու ըլլայ Լահէյի ատեանին յղելու Ֆրանքեւսովեէթ դաշինքը եւ հարցնելու անոր թէ այդ դաշինքը հակասութիւն մը կը կազմէ՞ Լոքառնոյի ուխտին հետ։ Գերմանիա պէտք է ընդունի հնազանդիլ Միջազգային արդարութեան ատեանի որոշումին, առանց վերապահութեան ։ եւ մինչեւ իսկ ետ քաշել իր զինուորները Հոլենոսի գօտիէն, եթէ ատեանը իրեն աննպաստ վճիռ արձակէ։

2.— Գերմանիա պէտք է յանձնառու ըլլայ Հոլենոսի իր զինուորական զրաւումը սահմանափակելու։ Իսկ Անգլիա պէտք է վերստին հաստատէ իր յանձնառութիւնը Ֆրանսայի եւ Պելճիքայի հանդէպ, իբր երաշխաւոր, ներկայ պարագաներուն համապատասխան ձեւով մը։

«Տէյլի Թէլէկրաֆ» կ'աւելցնէ թէ Ֆլանտէն պիտի պնդէ որպէս զի երաշխաւորութիւններ տրուին թէ Լահէյի ատեանին որոշումը պիտի գործադրուի եւ թէ Գերմանիոյ կողմէ մերժում մը առիթ պիտի տայ զսպողական միջոցներու գործադրութեան։

«Մ'օրնինկ Փոսթ» կ'ըսէ թէ անգլ. կառավարութիւնը առաջին անգամ ըլլալով, այսօր պիտի ներկայացնէ իր թելադրութեանց խմբագրեալ մէկ պատճէնը, Լոքառնոյի դաշնադիր պետութեանց հաւաքոյթին։

«Տէյլի Հէրալտ» կ'ըսէ թէ Ֆրանսացիք եւ Պելճիքացիք պիտի առաջարկեն որ Անգլիա ամրապնդէ Լոքառնոյի մէջ տուած աջակցութեան իր խոստումը եւ անմիջական խորհրդակցութիւններ տեղի ունենան անգլիական, Ֆրանսական եւ պելժ սպայակոյտերուն միջեւ։

ՓԱՐԻԶ 17.— Առաւօտեան թերթերը հաւանութիւն կը յայտնեն, Լոնտոնի մէջ Ֆլանտէնի բռնած ընթացքին։ Բոլոր թերթերը կ'արձագանգեն հեռեւեալ հատուածը, զոր Ֆլանտէն արտասանած է Ազգաժողովի Խորհուրդին առջեւ.—

Այս սեղանին առջեւ լսելի ըլլալու համար եթէ պէտք է «կատարուած իրողութիւն» մը ստեղծել, ըսէք ինծի։ Փարիզ կ'երթամ, ընդհանուր զօրակոչ կը հրատարակեմ եւ ապա հոս կը վերադառնամ վիճաբանելու համար։»

ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ԱՄՓՈՓՈՒՄԸ

Ինչպէս հաղորդած էին, նախորդ օր երեք կարեւոր դէպքեր տեղի ունեցան՝ անգլ. դահլիճին նիստը, գերման դեսպանին դիմումը, Ազգաժողովի Խորհուրդին պատասխանը։

** Անգլ. Դահլիճը իր նախորդ օրուան նիստին քննեց գերման պատասխանը եւ ճշգրիտ հրահանգներ տուաւ Էտէնի, թէ ինչ ընթացք պիտի բռնէ Ազգաժողովի Խորհուրդին մէջ։

Գերմանիոյ պատասխանին մասին Լոնտոնի քաղաքական շրջանակները գիտեն կուտան։ Թէ այդ պատասխանը ուղղակի անգլ. կառավարութեան ղրկուած ըլլալով, փորձ մրն է բաժանում յառաջ բերելու Լոքառնոյի դաշնադիրներուն միջեւ։

** Նախորդ օր, Լոնտոնի գերման դեսպան ֆօն Հէօշ արտաքին նախարարութիւն երթալով յայտնեց թէ (ալսպալտ) գերմաներէն բառը (անմիջապէս)ի իմաստով սխալ թարգմանուած էր։ Դեսպանը ըսաւ թէ գերմանական պատասխանին մէջ գործածուած այդ բառը կը նշանակէ «կարելի եղածին չափ շուտով» և ոչ թէ «անմիջապէս»։ Այս սրբագրութիւնը կատարուելով, գերման պատասխանը նուազ հրամայական բնոյթ մը կը ստանայ։

Լոնտոնի գերման շրջանակներն ալ գիտեն կուտան որ (ալսպալտ) բառը հիւ. Գերմանիոյ մէջ «անմիջապէս»ի իմաստով, իսկ հարաւ. Գերմանիոյ մէջ «կարելի եղածին չափ շուտ»ի իմաստով կը գործածուի։ Իսկ պատասխանը խմբագրողները՝ Հիթլէր, ֆօն Նէօրաթ և ֆօն Ֆասէ՝ երեքն ալ հարաւային Գերմանիայէն ըլլալով, «ալսպալտ»ը գործածած են «կարելի եղածին չափ շուտ»ի իմաստով։

** Գերման դեսպանին այս ճշգրտումէն վերջ, պատասխանը դարձեալ ուսումնասիրուեցաւ Ազգաժողովի Խորհուրդին կողմէ, գաղտնի նիստի մը մէջ։ Բազմաթիւ ժամեր տեւող այդ գաղտնի գումարումէն վերջ, Խորհուրդը երեկոյեան ուշ՝ատեն հրապարակային նիստ մըն ալ գումարեց, որ տեւեց միայն 15 վայրկեան։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ՆԻՍՏԸ

Խորհուրդին նախագահ Պրուս, հրապարակային նիստը բանալէ անմիջապէս յետոյ խօսքը տուաւ Ֆլանտէնի, որ վերստին բացատրելէ վերջ թէ ինչու դիմում կատարած են Ազգաժողովի Խորհուրդին, յանուն Ֆրանսական և պելժ կառաւարութեանց հեռեւեալ բառերը ներկայացուց.—

Ազգաժողովի Խորհուրդը, Ֆրանսայի և Պելճիքայի կողմէ Մարտ 7ին կատարուած դիմումին իբրև արդիւնք, կը հաստատէ որ գերման կառավարութիւնը դրժած է Վերսայլի դաշնագրին 43րդ յօդուածը, Մարտ 7ին մացնելով և զեռեղելով զինուորական ուժեր այն ապազինեալ գօտիին մէջ, որ յիշատակուած է յիշեալ դաշնագրին 42րդ և յաջորդ յօդուածներուն, ինչպէս նաև Լոքառնոյի դաշնագրին մէջ։ Եւ կը հրաւիրէ ընդհ. քարտուղարը որպէսզի գործադրելով 4րդ յօդուածին 2րդ հատուածը, անմիջապէս հաղորդէ դաշինքը սատարագրող պետութեանց այն որոշումը զոր առած է Խորհուրդը։»

Խորհուրդին նախագահը Պրուս յայտարարեց թէ չառաջարկեր որ Խորհուրդը անմիջապէս քննութեան ձեռնարկէ իրեն դէմ ներկայացուած բանաձեւին մասին եւ ոչ ալ շարունակէ վիճաբանութիւնները։ Այլ ըսաւ թէ կ'առաջարկէ նկատի առնել յիշեալ բանաձեւը եւ նիստը յետաձգել, ինչ որ մասնաւորաբար փափաքելի պիտի ըլլայ, աւելցուցաւ։

ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ

Համաձայն Խորհուրդի որոշումին, Ազգաժողովի ընդհ. քարտուղարը հետեւեալ հեռագիրը քաշեց Գերմանիոյ.—

Պատիւ ունիմ ձեզի հաղորդելու Ազգաժողովի Խորհուրդին պատասխանը Մարտ 15 թուակիր ձեր հեռագրին։ Ֆրանսայի եւ Պելժ կառավարութեանց կողմէ ներկայացուած հարցին առթիւ, Գերմանիա պիտի մասնակցի Խորհուրդին քննութեան, նոյն պայմաններով որ կը մասնակցին երաշխաւոր միւս պետութեանց ներկայացուցիչները, որոնց դիրքը—ըստ դաշնագրին—նոյնն է Գերմանիոյ դիրքին, այսինքն վիճաբանութեան կատարեալ իրաւունք, առանց սակայն հաշուի առնելու երեք պետութեանց ձայնը, միաձայնութիւնը որոշելու պարագային։

Գալով երկրորդ հարցին, Խորհուրդին չի պատկանիր Գերմանիոյ տալ իր ուզած հաւաստիքը։»

** Խորհուրդը այսօր դարձեալ պիտի զումարուի ժամը 15 30ին։ Ռոյթէրի տեղեկութեանց համաձայն. այդ հաւաքոյթի ընթացքին է որ Խորհուրդը պիտի արձանագրէ պաշտօնապէս Լոքառնոյի դաշինքին բռնաբարումը Գերմանիոյ կողմէ։

Լոնտոնի քաղաքական շրջանակները խօսելով Խորհուրդի որոշումին մասին զայն կը նկատեն մերժում մը, ընդունելու Գերմանիոյ պատասխանը։

Առաջին կէտին մէջ, այսինքն իրաւունքներու հաւասարութեան, Խորհուրդը սահմանափակեց Գերմանիոյ իրաւունքները համաձայն Լոքառնոյի դաշինքը սատարագրող միւս պետութեանց իրաւունքներուն։

Արդ, Գերմանիա չէր ուզեր գալ նստիլ Խորհուրդին մէջ, իբրեւ սատարագիր Լոքառնոյի ուխտին, այլ կ'ուզէր ունենալ Խորհուրդին միւս անդամներուն հաւասար իրաւունք, որպէսզի կարենայ մերժել իր դատապարտութեան քուէարկութիւնը։

Ուրիշ պատճառ մը օրուն համար Գերմանիա չպիտի ուզէ յիշեալ պայմանով բերել իր մասնակցութիւնը, այն է թէ, համաձայն Լոքառնոյի դաշինքին պէտք է հաւանի հնազանդիլ Խորհուրդին տալիք որոշումներուն։

Գալով գերման պատասխանի երկրորդ կէտին, Խորհուրդը զայն մերժած է յայտնելով թէ իրեն չի վերաբերիր անով զբաղիլ։

Կարճ խօսքով, Խորհուրդին տուած որոշումը կը սահմանէ այն կացութիւնը որ գոյութիւն ունէր առաջին օրը։ Գերմանիա կրնայ մասնակցիլ Խորհուրդի նիստերուն, պարզապէս իբր Լոքառնոյի սատարագիր և ոչ ուրիշ բան։

ԼԻՕՆ, 16.— Խոհ միութեան կոչ ուղղեց բոլոր Ֆրանսացիներուն, յայտարարելով թէ արտաքին պարտականութիւնն է չընել այնպիսի բան մը որ կրնայ ֆաս հասցնել. ներկայիս, բոլոր Ֆրանսացիներու բարոյական և կամաւոր միութեան»։

ԼՕՔԱՌՆՈՅԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐՆԵՐԸ ԴԱՐՁԵԱԼ ԿԸ ՀԱՒԱՔՈՒԻՆ

ԼՈՆՏՈՆ 17.— Լոքառնոյի դաշնագիր պետութիւնները այսօր ժամը 11ին դարձեալ պիտի հաւաքուին արտաքին նախարարութեան մէջ, խորհրդակցելու համար թէ ինչ միջոցներով կրնան լեցնել այն պարապը, որ գոյացած է Լոքառնոյի դաշնագրին բռնաբառումով, եւ բաշխաւորելու համար Եւրոպայի հաւաքական ապահովութիւնը։

Դաշնագիրները պիտի քննեն Անգլիոյ, Ֆրանսայի և Պելճիքայի յիշատակագրերը, որոնք կը բովանդակեն յիշեալ կառավարութեանց թելադրութիւնները, նոր ծրագիր դաշնագրի մը մասին, առանց Գերմանիոյ մասնակցութեան։

ԼՈՆՏՈՆ, 17.—Կարգ մը պահպանողական երեսփոխաններ դիտաւորութիւն ունին մօտ առնէն վիճաբանութեան մը սկսելու Երեսփոխանական ժողովին մէջ, հաւանաբար յառաջիկայ հինգշաբթի, Սըր Թոմաս Ինսքիփի ազգ. պաշտպանութեան նախարար անուանումին առթիւ, յայտնելով թէ այդ պաշտօնը պէտք էր Ջըրչիլի յանձնել։

ԱՆԳԼԻԱ ՄԻԹՑ ՀԱԹՏԱՐԱՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 17.— Կը հաղորդուի թէ անգլ. դահլիճը հրահանգած է Էտէնը շարունակել իր հաշտարար քաղաքականութիւնը, յայտնելով թէ Լոքառնոյի բոլոր դաշնադիր պետութիւնները պէտք է յանձնառու ըլլան զոհողութեանց, կարենալ խաղաղասէր լուծում մը գտնելու համար։

1.—Գերմանիա պէտք է բարեացակամութեան ժեստ մը ընէ, իր զօրախումբերէն քանի մը հատ ետ քաշելով Ճենոսէն և կամ խոստանալով որ ամրութիւններ չպիտի շինէ այդ գօտիին մէջ։

2.—Ֆրանսա և Պելճիքա պէտք է նուազ անհաշտ ընթացք մը բռնեն հանդէպ Գերմանիոյ։

Այն առեն անգլ. կառավարութիւնը պիտի յայտարարէ թէ, պատրաստ է գործադրելու այն յանձնառութիւնները զորս ստանձնած է Լոքառնոյի դաշինքով և պարտաւորակամութիւն ցոյց պիտի տայ Ֆրանսան ու Պելճիքան պաշտպանելու եթէ յարձակում կրեն անոնք։

ԼՈՆՏՈՆ 17.—«Տէյլի Հէրալտ» ամփոփելով անգլ. կառավարութեան տեսակէտը, կը գրէ.—Գերմանիոյ հաւասարութեան պահանջին հանդէպ պէտք է ներողամիտ վերաբերում ցոյց տանք, միեւնոյն առեն ըլլալով ծայրաստիճան հաստատամիտ, անոր բոլոր սպառնալից յարձակումներուն դէմ։ Մեր բոլոր բարոյական և նիւթական ուժերը պէտք է ուղղուին յարձակողին դէմ։

ԳԵՐԼԻՆ, 17.— Հիթլէր Գերլին վերադարձաւ։ Ընդհանուր տպաւորութիւնը այն է թէ Խորհուրդին հրաւէրը պիտի ընդունուի և գերման պատուիրակութիւն մը այս երեկոյ կամ վաղը առաւօտ ճամբայ պիտի ելլէ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԸՆԴՈՒՆԵՑ

Ֆլանտէնը, Պէլճը եւ Վան Զէլանտը

Գերմանիա սկզբունքային հաւանութիւն յայտնած է Ազգաժողովի հրաւէրին

Երէկ երեք անգամ ժողով գումարուեցաւ

ԳԵՐԼԻՆ 17.—Ռոյթէր կը տեղեկանայ գերման արտաքին նախարարութեան շրջանակներէն, թէ Խորհուրդին պատասխանը նպատակաւոր ընդունելութիւն գտած է գերման կառավարութեան կողմէ։ Կը կարծուի թէ Գերմանիա այժմ պատրաստ է պատուիրակութիւն մը ղրկելու Լոնտոն, բայց կը սպասէ անգլ. կառավարութեան պատասխանին, «լաւագոյն առթիւ» վիճաբանութեան ենթարկելու համար խաղաղութեան իր առաջարկները։

Անգլիոյ այդ պատասխանէն կախում պիտի ունենայ գերման պատուիրակութեան այս երեկոյ Լոնտոն մեկնումը, կամ ոչ։

ԼՈՆՏՈՆ, 17.— Էտուար Ը. թագաւորը այսօր կէսօրէ վերջ Պալքինկամի պալատին մէջ ընդունեց՝ Ֆլանտէնը, Պէլճը և Վանզէլանտը։

*** Լոքառնոյի դաշնագիրներուն այս առաւօտեան ժողովը վերջացաւ ժամը 12.30ին։ Որոշուեցաւ ժամը 15.30ին նոր նիստ մը եւս գումարել։

*** Էտէն այս առաւօտեան նիստին Լոքառնոյի պատուիրակներուն յանձնեց անգլ. կառավարութեան մէկ ծրագիրը։ Ֆլանտէն ժողովէն յետոյ Պոնքուրի հետ քննեց այդ ծրագիրը։

*** Վերջին պահուն Պերլինէն ստացուած հեռագիր մը կը հաղորդէ որ Գերմանիա սկզբունքով կ'ընդունի մասնակցիլ Լոնտոնի խօսակցութեանց։

*** Լոքառնոյի դաշնագիրները ժամը 22ին դարձեալ պիտի գումարուին։

*** Կը հաղորդուի թէ գերման արտաքին նախարարութիւնը Գերլինի անգլ. դեսպանին հարցուցած է թէ Անգլիա ի՞նչ դիրք պիտի բռնէ իր երկրորդ պայմանին հանդէպ, որպէսզի Գերմանիա ըստ այնմ մասնակցի Խորհուրդի աշխատութեանց։

*** Ժամը 13.20ին Էտէն Ֆրանս. պատուիրակութեան կեդրոնատեղին երթալով 20 վայրկեանի տեսակցութիւն մը ունեցած է Ֆլանտէնի և Պոնքուրի հետ։ Կը կարծուի թէ խօսակցութիւնը դարձած է Գերմանիոյ այն հարցումին վրայ թէ խոսում կը տրո՞ւի որ Հիթլէրի առաջարկները ի մօտոյ նկատի պիտի առնուին բոլոր շահագրգռուող պետութեանց կողմէ։

ՀԻԹԼԷՐ ՆՈՐ ՃԱՌ ՄԸ ԽՕՍԵՑԱՒ

Իր 300,000 ունկնդիրները ըսին թէ կը փափաքին բարեկամանալ Ֆրանսայի

Հսկայ ամբոխ մը որ շուրջ 300 հազար հոգի կը հաշուուէր, նախորդ օր Ֆրանքֆուրթի մէջ լսեց Հիթլէրի երրորդ ընտրական ճառը։

Հիթլէր իր այս ճառին մէջ դարձեալ պարզած է Գերմանիոյի գլուխ հանած գործը և պահանջած է որ ի նպաստ կառավարութեան քուէարկեն, «անգամ մը եւս ցոյց տալու համար թէ Գերմանիոյ մէջ մէկ կարծիք միայն գոյութիւն ունի»։

Անդրադառնալով արտաքին քաղաքականութեան, Հիթլէր ըսած է թէ «ճշմարիտ խաղաղութիւնը պիտի տիրէ այն առեն, երբ բոլոր պետութիւնները իրենց վեհապետական իրաւունքներուն տէր դառնան։

«Տէյլի Թելեկրաֆ»ի թղթակիցը Ֆրանքֆուրթէն կը հաղորդէ, որ Հիթլէր այս ճառին մէջ իր 300 հազար ունկնդիրներուն հետեւեալ հարցումը ուղղած է.—

«Կը փափաքի՞ք Ֆրանսայի հետ բարեկամանալ»։ Եւ ամբոխը պատասխանած է «այո»։

Ֆիւրէրը դարձեալ կրկնած է որ Գերմանիոյ համար հաւասարութիւն և վեհապետական իրաւունքներ պահանջած է։ Ան վերջացնելով ըսած է թէ կրնայ յուսալ որ ազգը իր վրայ վստահութիւն պիտի ունենայ։

ԵՐԲ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՊԻՏԻ ՍԿՍԻ

ՀԻԹԼԷՐԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ ՄԸ ՈՐ ՄԻՏՔՈՎ ԵՒ ՀՈԳԻՈՎ ԶՕՐԱՑԱՐԺԻ ԵՆԹԱՐԿՈՒԱԾ Է

ԼՈՒԻ ՖԻՇԷՐ

Վերջին անգամ Գերլին այցելութեանս միջոցին, մասնաւորապէս կը յուսայի պատասխան մը կարենալ քաղել՝ թէ Գերմանիոյ վերազինութեան ծրագիրը լրջօրէն տրգռելի կրնա՞յ բախիլ ելմտական և սնունդի պատճառներով։ Հիմա կը խորհիմ թէ այս հարցումիս պատասխանը ժխտական է։

* *

Գերմանիոյ ճարտարարուեստական արտադրութիւնը յետ պատերազմեան շրջանի իր բարձրագոյն չափին հասած է։ Բայց հակառակ անոր որ այդ արտադրութեան մեծագոյն մասը կարելի չէ սպառել՝ ոչ իր սննդեղէն և ոչ ալ իր զէնքեղէն՝ Գերմանիա կը շարունակէ տակաւին հսկայ գրամագլուխներ արամադրել պատերազմական իրեղէններու։

1933 Յունվարէն մինչեւ 935 Հոկտեմբեր, բանուորներու և պաշտօնեաներու իրական օրավարձքերը մէկ քառորդ համեմատութեամբ զեղչուած են։ Եթէ ասոր վրայ բարդուին նաեւ զեղչերը որոնք կատարուած են այդ թուականէն ի վեր, կը հասնի թէ Հիթլերի գալուստէն ասդին, [գերման ժողովուրդի ապրուստի չափանիշը հարիւրին 30—35 հաւեմատութեամբ նուազած է։

Արդ, այս կացութիւնը որ կը սպառնայ նաեւ շարունակուիլ 936ի ընթացքին, բնաւ արգելք չըլլար գերման վարիչներուն [շարունակելու իրենց զինուորական յայտարարին իրագործումը։

Եւ ամենաարժանահաւատ դիտողները—Գերմանիոյ թէ արտասահմանի մէջ—ներկայ տարւոյ առաջին կիսուն համար կը նախատեսեն զգալի յաւելում մը պատերազմական արտադրութեանց։

Գերման բանակին թէքնիք օժտաւորումը— օդանաւ, թանք, թնդանօթ եւն.—իր բարձրութեան հասած պիտի ըլլայ 1936ի վերջաւորութեան միայն։

Կայ նաեւ [հարցին մէկ կողմը որ թոյլ կուտայ յայտնելու թէ Գերմանիա տակաւին պատրաստ չէ պատերազմի համար։ Զինուորական պարտաւորիչ ծառայութեան հեռանքով կազմուած բանակին պատրաստութիւնը և ուսուցումը դեռ նոր կը սկսի։

Մեծ պետութեան մը հետ պատերազմի պարագային, նորագիր զինուորները տակաւին ըստ բաւականի լեն մարզուած։ Գալով սպաներու և սպայակոյտի անդամներուն, անոնք տակաւին միջոց չեն ունեցած արդիական պատերազմի մը եղանակներուն մասին անհրաժեշտ փորձառութիւնը ձեռք բերելու։

Երրորդ Ռայխը պէտք է տակաւին սպասէ որ միլիոնաւոր նոր զինուորները բաւին իսկական իմաստով—և մանաւանդ թէքնիքորէն—զինուոր դառնան և ի վիճակի ըլլան տակաւու երկար ու սպառող պատերազմի մը։

Դեռ օ՞րքան պէտք պիտի ուննայ ան սպասելու։ Զինուորական հարցերու կարգ մը մասնագէտներ կ'ըսեն՝ մինչեւ 1937։ Իսկ ուրիշներ ալ մինչեւ 1938ը կ'երկարձգեն այդ թուականը։

Ամենալուրջ տեղեկութեանց համաձայն, գերման բանակը ներկայիսկը՝ չուշ 800հազար զինուոր և սպայ։ Իսկ 1937ին։ ան զէնքի տակ պիտի ունենայ աւելի քան մէկ միլիոն մարդ և Ջուկէս միլիոն ալ պահեստի։

Ցարդ 12 միլիառ մարք նախատեսուած է Հիթլերեան Գերմանիոյ կողմէ, իր բանակին կազմակերպութեան և օժտաւորումին համար։ Անոր հրաշալի ճարտարարուեստը այս նպատակին համար մասնաւոր կերպով ի սպաս դրուած է։ Ցամաքային բանակէն յետոյ, այժմ կարգ մը նաւատորմին եկած է։

Համաշխարհի ամէնէն կարեւոր նաւարանները, ներկայիս այնքան տենդագին կերպով լծուած են ընդծովեաներու և այլ մարտանաւերու շինութեան, որ արտասահմանի բոլոր յանձնարարութիւնները մերժուած են 1936—938ի շրջանին համար։ Գալով օդանաւորդութեան կէօրինկ կը շարունակէ անոր զարգացումը «չանթահարող» արագութեամբ, ինչպէս սովոր են ըսել Գերլինի մէջ։

Այսուհանդերձ, յիշեալ պատրաստութիւններուն «կեդրոնական» հարցը կը դառնայ նախանձի հայթայթումն շուրջ։ Կարելի եղածին չափով, պահեստի ճարվիղները կը ջրծածուին այդ նախանձիներու ներածման համար։ Եւ եթէ ներկայիս ճշմարիտ է որ՝ անտեսական զօրաւոր պաշարումի մը ենթարկուած Գերմանիան դատապարտուած է կորցնելու երկարատեւ պատերազմ մը, պարզապէս նախանձիի չգոյութեան պատճառաւ՝ միւս կողմէ բոլոր գերման դիտունները և թէքնիսիէնները գործի լծուած են դարմանելու համար բնու հան այդ զրկանքը։

Գերմանիա տարեկան երեքուկէս միլիոն թօնօ քարիւղ կը սպառէ։ Իր երկրին քարիւղի արտադրութիւնը խիստ աննշան է։ Բայց ասոր փոխարէն ապշեցուցիչ յառաջդիմութիւններ կատարուած են անոր քիմիագէտներուն կողմէ, արուեստական քարիւղ պատրաստելու գործին մէջ։

Ներկայիս Գերմանիա ինք կ'արտադրէ արդէն զինանորական նպատակներու համար գործածուած վառելանիւթին մէկ երրորդը։ 1938ին երկու երրորդը և 939ին ալ հարիւրին հարիւրը ինք պիտի արտադրէ։

Ակէ զատ, քարիւղի հսկայ մթերք մը ամբարուած է Գերմանիոյ կողմէ։ Այս առթիւ կ'արժէ յայտնել թէ արտասահմանը եւս մեծապէս կ'օժանդակէ անոր այդ ուղղութեամբ։ Կէօրինկի օդանաւերը լաւագոյն տեսակ պէնզինի պէտք ունին և որովհետեւ զաւմի գործերուն մէջ գերմանացիք նըշուղ փորձառութիւն ունին, կարգադրութիւն մը ըրած են «Սօքոնի» ընկերութեան հետ, որպէսզի Համպուրկի մէջ քարիւղի և նաւթի զատարան մը հաստատէ։

* *

Բովանդակ Գերմանիա կը նմանի պարապատա ամրացեալ քաղաքի մը՝ այս պարագան անձամբ առուգեցի վերջին անգամ հոն այցելութեանս։ Բոլոր անոնք որ երկար բացակայութենէ մը վերջ հոն կը վերադառնան, մասնաւորաբար իրենց ուշադրութիւնը կը գրաւէ զինուորական ինքնաշարժերու տարակարգ առատութիւնը։

Այս և այլ կարգի ուրիշ պատրաստութիւններ ու փրօփականներ ցոյց կուտան թէ նոյնինքն գերման միտքը և հոգեբանութիւնը զօրակոչի ենթարկուած են։

Հիթլերի հպատակներուն անդադար կը կրկնեն՝ թէ Գերմանիա նեղ է, տարածուելու և գաղթավայրերու պէտք ունի, նախանձիք կը պակսի իրեն, եւն.։ Եթովպական պատերազմէն առաջ, Իտալիոյ մէջ եւս նոյն փաստերը առաջ կը քշուէին։

Գերման միտքին այս զօրաշարժը կենսական նշանակութիւն ունի։ Ամենուրեք ժողովուրդները կը հեւասպառին անդադար ամող զինուորական ծախսերու տակ։ Իսկ Գերմանիոյ մէջ ասիկա այնքան բնական երեւոյթ մը կը նկատուի, որ չեն հարցներ իսկ թէ սպառազինութեան այս խօլ արշաւը՝ հացուստի, կոշիկի, միսի, կարագի, դեղերու և մասնային հանոյքներու տեսակէտով որքա՞ն զրկանքներ կը պարտադրէ իրենց։

Մտքի այս զօրաշարժն է մասամբ պատասխանատուն այն ընդարմացումին, որով բոլոր ժողովուրդները կը հանդուրժեն—առանց ընդվզումի — սպառազինութեան արշաւին հետեւանքով առաջ եկած զրկանքներուն։

Իւրաքանչիւր կառավարութիւն իր ժողովուրդին կ'ըսէ, թէ զինուորական պատրաստութիւնները անհրաժեշտ են ազգային արժանապատուութեան և պատիւին բարձր պահպանումին համար։ Նոյն բանն է որ կ'ըսեն նաեւ Գերմանիոյ վարիչները, հրաշալի վարպետութեամբ մը։

(Մնացեալը վաղը)

ԲԻԶԱՆԴԱԿԱՆ ԶԵՌԱՐՈՒԵՍՏԸ

Գ.

Կոստանդնուպոլիս, մայրաքաղաք Կոստանդինի, Անթիոքէն տարբեր նկարչութեան արուեստը, ճարտարագիտութիւնը։ Արքունիքի շէնքերը ամբողջութեամբ Արեւելքի քրիստոնէութեան ճաշակ կը բուրեն։ Դասական արուեստը տարածուած է մինչեւ Փոքր Ասիա, Պարսկաստան, Եփրատ, Տիգրիս, Բաբելոն։ Սեղմուքներ ունէին իրենց սեփական նկարչական արուեստը և ճարտարապետութիւնը, սակայն բիւզանդականը այնքան վարակիչ եղած է որ, շուտով հելլէնական ճաշակը տեղ զրաւած է այդ երկիրներու մէջ, որոնք իրենց հին ոճերը թողուցին պատմութեան։ Արեւելքի ամբողջ ժողովուրդները այս արուեստը ստացան։ Բաբելոն, Պարսկաստան իրենց կայսերական պալատները նոր ոճով բարձրացնել տուին ու զանոնք զարդարեցին բիւզանդական ձեւարուեստի ճաշակով։ Հիթանոս արուեստը Դ. և Ե. դարերու քրիստոնէական մեծաշուք արուեստին փալփլուն շողերուն տակ աչքաթող եղաւ։

Հռոմէական արուեստը ապրեցաւ մինչեւ եկեղեցական համաձայնութեան շրջանը, հուսկ ուրեմն Հռոմ եւս գրկեց հելլէնական ձեւարուեստը։

Բիւզանդական ձեւարուեստի այսքան տարածման մեծապէս տատարած է Կոստանդնուպոլիս, որովհետեւ կայսրը իր բոլոր նոր քաղաքները շէնցուց բիւզանդական արուեստով։

Անշուշտ Կ. Պոլսոյ վերելքը ազդեց և Սուրիոյ, Եգիպտոսի, վերջապէս հելլէնական բոլոր քաղաքներուն վրայ, զանոնք մղելով մշակութային բարձրացման։

Սթրզիկովսքի կ'ըսէ.— Եթէ բիւզանդական ձեւարուեստը, ճարտարագիտութիւնը Անթիոքի, Սուրիոյ, Եգիպտոսի մէջ պակասներ ունէին, անոնք կատարելագործուեցան Կ. Պոլսոյ մէջ։

Սթրզիկովսքի իրաւունք ունի, քանի որ Պոլսոյ բիւզանդական կառուցուածքները, մանաւանդ Այա Սոֆիան, հելլէնական արուեստին գլուխ գործոցներն են։

Կ'արժէ հոս յիշել թէ Դ. և Ե. դարերուն, Սուրիա իր դրացի երկիրներէն աւելի բարգաւաճած է ձեւարուեստի բաժինով, մշակութային յառաջդիմութիւնը և իր դիրքը զինքը չփման մէջ դրին Պարսկաստանի, Կեդրոնական Ասիոյ, Հնդկաստանի և Զինաստանի հետ։ Թէեւ յարաբերութիւնը առեւտրական էր, բայց հարուստ Սուրիա հիւրեր ունեցաւ այդ երկիրներէ, վարակեց զանոնք հելլէնական արուեստով։ Արդ, յիշեալ երկիրները եւս սկսան բիւզանդական ոճին զարդարանքը տալ իրենց կառուցուածքներուն։

Սուրիա կարեւոր դեր ունեցաւ արուեստի տարածման մէջ, որովհետեւ իր քաղաքներու՝ Պէյրութի իրաւագիտութեան, Անթիոքի, Նեռիպի, Կազայի հեռաւորական վարժարանները օտար երկիրներէն ուսանողներ ունեցան, որոնք իրենց հետ տարին գիտական ամէն բան այս երկրէն։

Լուսամիտ գրողներ, տաղանդաւոր Սուրիայէն ծնան։ Այս երկիրը ունեցաւ վանքեր, մենաստաններ։ բոլորն ալ արուեստի լաբերատորիաներ էին։

Անթիոքը իր մէջ քիչ մը զօրաւոր հեթանոս տարր մը ունէր։ սակայն Սուրիոյ քրիստոնէութեան չունէին տակ չուտով հալեցաւ այդ ուժը։

Պաղեստին, Սուրիա, Միջագետք օգտուելով եկեղեցական համաձայնութենէն, մշակութային զօրաւոր շարժում ունեցան, որմէ մեծապէս զարգացաւ ատորի լեզուն և հետեւաբար գրականութիւնը։

Դ. դարուն նշանաւոր եկեղեցական կառուցուածքներն են Եռուսաղէմի Ս. Յարութիւնը, Զիթենաց լերան՝ Համբարձմանը, Պէթլէհէմի՝ Մանգեանը, Նազարէթի՝ Աւետմանը և Տիւրոսի եկեղեցին։

Նոյնպէս այդ թուականներու յիշատակարան է Դամասկոսի մեծ մզկիթը ուր կայ և Յովհաննէս Մկրտիչի դամբարանը։

Բայց այս բոլորին մէջ ամէնէն հարուստը, փայլուունը՝ ուրանկիւն Անթիոքի մեծ եկեղեցին է եղած, ըստ Դ. և Ե. դարու գրողներու վկայութեան։

Սուրիոյ եկեղեցիները երեք դահլիճներ ունին ներքնամասին մէջ, ի բաց առեալ Սուէտիան որ հինգ դահլիճներէ կը բաղկանայ։ ունի երեք կամարներ քառակուսի խորանով։ Սուէտիոյ այս եկեղեցին Ե.էն Զ. դարու գործ կը կարծուի։ Սակայն այս յատակագիծով ուրիշ եկեղեցիներ կան Արեւելքի մէջ։

Սուրիոյ այլ եկեղեցիները իրենց ներքնամասին մէջ չունին նշանակալից ձեւարուեստ։

Սուրիական ճարտարարուեստին մէջ կը նշմարենք քանդակագործութիւնը։ Դ. և Ե. դարերու կառուցածները ունին առոնցմէ ծանր գործեր ինչպէս Պալպէքի շէնքերը և անոր յաղթական կամարները։ Շրջանակներ [զաներու և պատուհաններու, խարաններ, կամարներ, ծածկուած են քանդակներով, սակայն հոս եւս կայ դասական տրուեստ։

Դ. և Ե. դարու քանդակագործութեան ձեւարուեստին մէջ կան դեղեցիկ վարդեր, իրենց տերեւներով, ժապաւէններ վէճավէտուն, սիներուն գլուխները խոյրեր ունին, կարծես ասեղնագործուած են ծաղիկներով։ Փայլուն քարերու վրայ քանդակներ իրենց մէջ կեռնք առած են ծաղիկներու, կոկոններու, թռչուններու, զմայլելի խաչեր, սուրբ անօթներ պատկերացուած են խորունկ ճարտարութեամբ։

Տ. ԼԻՒԼԷՅԵԱՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԱԳԱՒՈՒԹԻՒՆ ԱԼ ԵՐԵՍՈՆ ՍՈՒՂԻ ԿԸ ՆՍՏԻ

Անգլիոյ մէջ, Ռոպերթ Սուիքն անունով պաշտօնեայ մը, հինգ միլիոն սթէրլինի ՀԱՍ պատճառեց պետական գանձին։ Սուիքն փոստի պաշտօնեայ մըն էր երբ ընդհ. պատերազմը ծագեցաւ։ Զօրակոչի հետեւանքով ճակատ ղրկեցին զայն և պետութիւնը յանձն առաւ խնամել անոր ընտանիքը։

Սուիքն, սակայն, պատերազմէն ոգի առողջ վերադառնալէն վերջ դատ բացաւ պետութեան դէմ առարկելով որ պատերազմի ընթացքին կեանքը սպան էր Անգլիոյ մէջ և այդ համեմատութիւնով ալ պէտք էր ուելցուէր իր ընտանիքին վճարուած թոշակը։ Ի վերջոյ Սուիքն 85 ոսկի հատուցում կը պահանջէր կառավարութենէն։

Դատարանը մերժեց իր խնդրանքը, բայց յամառ պաշտօնեան տեղի չտուաւ։ Դատարանէ դատարան երթալով, ի վերջոյ 85 սթէրլին պահանջը ներկայացուց Լորտերու ժողովին, որ վաւերացուց զայն։ Սուիքն յաղթանակը տարած ըլլալով, գումարը դանձեց։ Բայց, իր նախկին պաշտօնակիցներն ալ, որոնք իմացած էին խնդիրը, անմիջապէս նոյն պահանջը ներկայացուցին պետութեան։ Այնպէս որ կառավարութիւնը Լորտերու ժողովին որոշումը նկատի ունենալով, պարտաւորուեցաւ... 5 միլիոն սթէրլինի հատուցում մը տալ հեռագրատանց նախկին պաշտօնեաներուն, երբ նախապէս մերժած էր 65 ոսկի վճարել։

ՍԻՆԷՄԱՑԻ ԱՍՏՂԵՐԵՆ ՈՄԱՆՑ ՏԱՐԻՔՆԵՐԸ

Ժան Միւռա 46, Ֆլոպէռ Ռոլպէռ 28, Ժին Հարլօու 25, Մարլէն Տիթրիխ 33, Կրէթա Կարպօ 31, Հանրի Ռոլան 42, Գրիկիթ Հէյմ 29, Ռէյ ոը Նակի 26, Մորիս Շեվալիէ 47, Աւոլֆ Վոյպրուք 32, Հարրի Պոր 54, Փիէռ Ռիչար Վիլմ 35, Ժան Փիէռ Օմօռ 64։

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

ԿՏԱԿԸ ԳՐԵԼ ԿՈՒՏԱՑ ԿՈՆԱԿԻՆ ՎՐԱՑ...

Ամերիկայի Քարոլինա նահանգի էյովիլ քաղաքին մէջ, մեծահարուստ ծերունի մը, վախնալով որ իր ժառանգորդները կը փոխեն իր կտակը, կ'որոշէ գրել զայն իր... կոնակին վրայ։

Արդ, բերել կուտայ մասնագէտ գծագրիչ մը, որ ամիսներ շարունակ համբերատար աշխատանքէ վերջ, կը յաջողի կատարեալ ծերունիին մորթին վրայ գծել ամբողջ կտակը։ Լմննալէն վերջ, կը գծէ նաեւ մարդուն և երկու վկաներու ստորագրութիւնները։

Կտակին վերջին տողերու արձանագրութեան միջոցին, ներկայ գտնուած են նոտար մը և երկու դատական պաշտօնեաներ, հաստատելու համար։ Մեծահարուստ ծերունին ամենայն հանդարտութեամբ կը քնանայ գիշերը, կոնակին վրայ կրելով իր կտակը։

ԳՈՐԳ ՄԸ ՈՐՈՒՆ ՅԻՇՈՒԹԻՒՆԸ ՏԵՒԱԾ Է 50 ՏԱՐԻ

Գուլիպրեան «Միր» թերթը կը գրէ թէ Փլէշնայի վանականներէն մէկուն կինը՝ [Թամիլա Փոփովա, իր 72 տարեկան հասակին մէջ ստորագրած է շինութիւնը գորգի մը, զոր սկսած էր իր երիտասարդութեանը, 22 տարեկանին։ Այս գորգը օրուն վրայ կէս դար ամբողջ աշխատանք թափուած է, ունի 54 քառակուսի մէթր տարածութիւն։

Փոփովա այս գեղակերտ գորգը նուիրած է Սոֆիայի ազգ. թանգարանին։

ՀԻԹԼԷՐԻՆ ՍԻՐԱԾ ՕՐԸ

Ֆրանս. թերթերը նկատել կուտան, որ Հիթլէր իր կարեւոր յայտարարութիւնները կը վերապահէ շաբաթ օրուան։ Շաբաթ օր էր, երբ Գերմանիա հեռացաւ Ազգամարտէն և Զինաթափութեան Խորհրդաժողովէն։ Շաբաթ օր էր, որ Հիթլէր յայտարարեց թէ պարտադիր զինուորագրութիւն կը մտցնէ, վերջին Լոքարնոյի ուխտի դրժումն ալ շաբաթ օր էր։ Ըստ երեւոյթին, Հիթլէրի հաշիւը շատ պարզ է։ Շաբաթ օրերը բոլոր եւրոպական մայրաքաղաքներու մէջ քաղաքական կեանքը կանգ կ'առնէ, իսկ կիրակի օր ալ հանգստեան օր է, մինչեւ երկուշաբթի ալ կը հանդարտի։

ԻՐԵՆՑ ԱՄՈՒՍԻՆԷԷՆ ԵԵԹԻՈՂ ԿԻՆԵՐ ԿԸ ՍԱՀՄԱՆԵՆ ԱՆՈՆՑ ՊԱՏԻԺԸ

Շանկայի մէկ դատարանին մէջ անցեալները մօտաւորապէս 60 հոգի կը դատուին իրբ իրենց կիներ ծեծողներ։

Բայց ի՞նչ որ հետաքրքրական է դատարանը կ'որոշէ որ իւրաքանչիւր կին ինք սահմանէ իր ամուսնոյն պատիժը։

Կնոջ մէկը կ'որոշէ որ քսան օր բանտարկուի իր ամուսինը։ Բայց հետեւեալ օրը դարձեալ դատարան ներկայանալով կ'ըսէ.

— Պարոն նախագահ, կարծեմ թէ ամուսինս քսան օր բանտարկուելով գարձի չի կրնար գալ, որով եթէ կարելի է, թող մէկ ամիս գոնէ բանտարկուի որպէսզի հասկնայ թէ անիրաւօրէն կին ծեծելը ի՞նչ է։

ԿԻՆԵՐԸ ԱԻԵԼԻ ՄՈՌԱՑԿՈՏ ԵՆ ԳԱՆ ԱՅՐԵՐԸ

Անգլիական վիճակագրութիւն մը ստանիկանական տեղեկագրերու վրայ հիմնուելով կը հաստատէ թէ, կիները աւելի մտացիր են այրերէն։

Այսպէս, Լոնտոնի մէջ ամէն օր 250 հովանոցներ կը գտնուին լքուած՝ ինքնաշարժներու կամ հանրակառքերու մէջ։ Անոնցմէ հազիւ 50 հատը տակաւին այրերու կը պատկանին, իսկ մնացած 200ին տէրերը կիներ են։

Վիճակագրութիւնը կ'ըսէ նաեւ թէ կիները հանրային վայրերու մէջ իրենց արգուշդրդով շատ ըլլալնուն համար է որ կը մոռնան յաճախ իրենց վերարկուներն ու նոյն իսկ քսակները։։։

Ռ. ՄԱՄՈՒԼԵԱՆ

Աննա Սթէն, շարժանկարի մեծ արուեստագիտուհին, հետեւեալը կը գրէ անգլիական «Նիւզ Քրոնիքլ»ի մէջ.—

Ի՞նչ կ'ուզէք որ ըսեմ Ռուբէն Մամուլեանի մասին, այնքան դժուար է նկարագրել զինքը։

Երիտասարդ ու գեղադէմ Հայն է ան, բարձրահասակ, լուրջ և իմաստուն աչքերով։ Սովորական էն տարբ ր տիպար մը։

Բացի Թոլսթոյի «Ցարութիւնէն», որուն մէջ աշխատեցայ իր դերակատարութեան տակ, Մամուլեան բեմադրած է նաեւ «Բաղաքին համբաւները», «Սիրե զիս այս գիշեր», «Տօքթ. Ջեքիլ և Պ. Հայտ», «Երկերգոց» և «Բրիտանիէ թագուհի» ժապաւէնները։

Կարելի է զինքը նկատել պարզուն, իր մեթոտներուն մէջ անկայուն, հնարամիտ՝ ու յամառ։

Եւ սակայն անոնց խառնուրդին չնորհիւ է որ Մամուլեան Ամերիկայի ամէնէն աչքի զարնող բեմադրիչը եղած է այժմ։

Ամէն անգամ երբ նոր ժապաւէնի մը պատրաստութեան կը ձեռնարկէ, Մամուլեան ամբողջովին կը թօթափէ իր նախընթաց ապրումները և ամէն ինչ նորէն կը սկսի։ Այդ է հետաքրքրէն պատճառը որ իրարմէ հիմնովին տարբեր նկարագիր ունեցող պատմութիւններ իրեն վստահուած են։ Առաջին գուեւոր ժապաւէնին (Գէքի Շարփ) բեմադրութիւնը յանձնուեցաւ, որովհետեւ անիկա ընդունակ էր միանգամայն մոռացութեան տալու սեւ—ճերմակ շարժանկարներու մասին իր բոլոր գիտցածները։

Մամուլեան պաղարիւն տարտարող մըն է ու միաժամանակ հոգեբան մը։

Երբ Ֆրէտերիք Մարչին «Ցարութիւնը» կը խաղայինք զեկավարութեան տակ, հայ ուսուցչէն այնքան ճշգրտորէն նկարագրեց ու բացատրեց դերը որ Մարչ գիտեր ասուս — «Գիտի՞նչ, ես ալ հիմա Ռուս եմ ինչ...»

Այդ խոստովանութեան մէջ գտնեմ Մամուլեանի յաջողութեան գաղտնիքը։ յաջողութիւն մը արդար հիացում կը պատճառէ իրեն, որովհետեւ ձեռք բերած է գեղեցիկ երկինքի մը տակ ու շրջապատի մը մէջ։

Երբ Մամուլեան Անգլիա եկաւ 1920ին, մէկ բան անգլիերէն գիտեր։ Երկու տարի վերջը կը մաղբէր անգլիերէն թատերգութիւն մը։

Մամուլեան հետաքրքրութիւն ունի և կ'ուզէ ամէն բան գիտնալ։ Զի կրնար աշխատիլ ուրիշներով միայն իր յոյզերուն և բնազդներուն տաղանդին, ինչպէս ընդհանուր արուեստագէտը։ Գործի սկսելէ առաջ, ան գիտունի մը պիտի ծանօթանայ իրականութեան և պայմաններուն։

Մամուլեան կը պահանջէ միայն ինք, այլ բոլոր դերասանները իրեն չափ ճանչնան Մամուլեանն ու դերերը։

ԼՈՒՐԵՐ ՅԱՐԺԱՆԿԱՐԷՆ

Ֆրէտերիք Մարչի գլխաւորութեամբ Հոլիվուտի պիտի դարձուի Բոլան Յորքի և Ռէյմոն Գէնորի «Անատանը» խաղը։ նշանաւոր գործը, պատկերացնել Ֆրանս. յեղափոխութիւնը։

* Հաշակաւոր թենոր գիտնականը կողմէ դարձուած է «Մանոնը» անուն յուզիչ ֆիլմ։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԳՐԼԻՏԻ ՖՈՆԴԻՍԻ
1886 ի եւ 1903 ի
3 % ՏՈՂՈՍԱՒՈՐ ՊԱՐՏԱՔՈՒՂԹԵՐ

1936 Մարտ 1 ի թիրատին ամենի մանի ցուցակները նայեցէք, որ կը գտնուին

HOLANTSE BANK - ÜNİ N. V.

Դրամատան մօտ

Կոլանթա եւ Իսթանպուլ

որ պարտաթուղթերու տէրերուն համար շատ նպաստաւոր պայմաններով գնեն ամօրթի պարտաթուղթերը։ Կայացուելու պարագային։

ԹՈՒՐՔԵՒՍՈՎԵԹ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԴԱՇՆԱԳՐԻ 15ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

ԵՐԵՔ ԴԱՇՆԱԳԻՐՆԵՐ 10 ՏԱՐԻ ԵՐԿԱՐԱԶԳՈՒԵՑՈՒՆ

ՍԱՐԱՃ ՕՂԼՈՒ ՇԻՒՔՐԻԻ ԵՒ ԳԱՐԱԽԱՆԻ ՃԱՌԵՐԸ

Նախորդ գիշեր, Անգարայի մէջ Թուրքեւսովեթ անդրանիկ դաշնագրի (Մոսկուայի դաշնագրի) 15րդ տարեդարձին առթիւ, դատական գործավար Պ. Սարաճօղլու Շիւքրիւ, արտաքին փոխ գործավարի հանդամքով, մեծ հացկերոյթ մը տուած է Հալքէվիի մէջ։ Ներկայ եղած են վարչապետ Իսմէթ Ինէօնիւ, բոլոր գործավարները, սովեթի մեծ դեսպան Պ. Գարախան և դեսպանատան պաշտօնատարները։

Հացկերոյթին յառաջ բրուած է երեկոյթ մը, որուն ներկայ եղած են դեսպաններ եւս։

Հացկերոյթին, Սարաճ օղլու Շիւքրիւ հետեւեալ ճառը խօսած է.—

«Ձերդ Վսեմութիւն մեծ դեսպան, Պարոններ և Պարիներ,

Այսօր, հա՛ս, Թուրքեւսովեթ ընտանեկան այս հանդէսին ներկայ եղած ենք Մոսկուայի դաշնագրին 15րդ տարեդարձին առթիւ։ Մեր ըսելիքի ուրախութեան կը խառնուի հպարտութեան այս զգացումը եւս, որ կ'արդարանայ ի տես կատարուած մեծ գործին։

Ներկայ դարու ամէնէն խառնակ մէկ շրջանին է որ, երկու դրացի ազգերը համաձայնութիւնը ունեցան շարժուելով մը ջնջելու գարերու գժտութիւնները և հիմը նետեցին խոստմնալից կեանքի մը։ Այսօր 15 տարի անցած է այն երջանիկ օրէն, ուր Թուրքիա և Սովեթ Ռուսիա խառնակ աշխարհի ցոյց տուին այն ուղին որուն հետեւիլ անհրաժեշտ է, վեր բարձրացնելու համար մարդկութիւնը այն վիճակէն, որոնք ծնունդ կ'առնեն զղուելի ընչաքաղցութենէ։

Մոսկուայի մէջ հիմը դրուած այս բարեկամութեան փաստին վրայ, եկան աւելցան և ուրիշներ, զօրացնելու երկու երկիրներու կապերը։

Ձերդ Վսեմութիւն մեծ դեսպան, այս անցեալը, որ լի է հաւատքներով ու իրականացումներով, կը թոյլատրէ որ վստահութեամբ նայինք Թուրքեւսովեթ բարեկամութեան։ Ընդհ. խաղաղութեան տեսակէտէ շատ օգտակար եղած է մեր գործակցութիւնը։

Այն պահուն երբ կը ապրինք 1920ի դաշնագրին 15րդ տարեդարձը, Եւրոպայի վրայ կրկին կը թեւածեն փոթորիկի սև ամպեր։ Ամբողջ աշխարհ յուզումով և մտահոգութեամբ կը հետեւի ներկայիս խաղաղութեան և ապահովութեան հարցին շուրջ կատարուած բանակցութիւններուն։

Այս յուզումն ու մտահոգութիւնը լիովին արդարացի է, քանի որ տեսական հարցեր չեն որ խնդրոյ առարկայ են այլ այն պատասխանութիւնները որոնք համաշխարհային պատերազմի մը կը ձգտին։

Ձիշդ չէ մխիթարուիլ այնպէս մտածելով թէ այսօր չպիտի պայթի պատերազմը։ Ոչ մէկը կրնայ դիտնալ թէ ե՞րբ պիտի ծագի ան։ Պատերազմը կախում ունի անկէ որ անոր միջոցով կ'ուզէ փարատել իր դժուարութիւնները և ազատիլ դինքը խեղդող հոգերէն։ Ահաւասիկ պատերազմը շղթայազերծ զուրս պիտի գայ այն պահուն, երբ պատերազմի պարարտուողը վճռէ թէ անհրաժեշտ չափին հասած են իր պատռուածութիւնները և իրեն նպաստաւոր քաղաքական ուժերու հաւասարակշռութիւնը։

Սովեթ Ռուսիա և Թուրքիա, իրենց դոյութեան առաջին տարիներուն իսկ սկսան պայքարի՝ խաղաղութեան համար։ Անոնք յայտնուեցան ճիգ թափեցին դիւանագիտական դեսպի վրայ, փրկելու համար քանիցս տագնապի ենթարկուած խաղաղութիւնը։

Ահա նոյն նպատակով ու խոր հաւատքով է որ երկարձգեցինք այն դաշինքը որ մեզ իրարու կը միացնէ։ Ասոր համար ստորագրուած «փրոթոքոլը» այս տարուան փոխանակուած է Մոսկուայի մէջ։ որով տասնամեայ նոր շրջան մը կը բացուի մեր գործակցութեան համար։

Մեր բարեկամութիւնը այսօր աշխարհի կը ներկայանայ որպէս խորհրդանիշ մը։ Նոր յուզումով բաժակը կը պարպեմ կենացը տնոնց որ կերտեցին այս մեծ ու շինարար գործը։ Գաւաթը կը պարպեմ նաև Խորհրդ. Միութեան պետ Կալինինի առողջութեանը համար։ Այսպէս մեծ Սթալինի կեանքը, անոր մեծ գործակիցներուն, մեր մեծ և սիրելի բարեկամ Լիթվինովին ու Պ. դեսպան, կենացը Ձեր որ միշտ բարեկամ եղած է մեր ու ձեր անձնական կենիքովը հաստատուած այն մեծ ձեռնարկին զոր կը պանծացնենք այսօր։

ԳԱՐԱԽԱՆԻ ԻՍԱՌԸ

Մեծ դեսպան Գարախան հետեւեալ ճառով պատասխանած է.—

Երախտագիտութեամբ և կատարելագործ կը ձայնակցիմ Պ. Շիւքրիւ Սարաճօղլուի խօսքերուն, որոնցմով խիստ յատակ կերպով պարզեց այն գագափարները զորս այսօր ասնած մեր տարեդարձը կը ներշնչէ։

Արդար հպարտութեամբ է որ կը լեցուին մեր սիրտերը՝ ի տես այն արդիւնքներուն, զորս տուաւ վերջին 15 տարիներու ընթացքին Թուրքեւսովեթ բարեկամութիւնը։

Ստոյգ է որ աշխարհ իր ժառնուած խառնակութիւններէն ու հոգերէն պիտի ձերբազատէր, եթէ բոլոր երկիրները հետեւէին այն օրինակին, զոր կը պարզէ երկու երկիրներու փոխ յարաբերութիւնները։

Նման պարագայի մը, մարդկութիւնը զերծ պիտի մնայ նոր պատերազմի մը մղձաւանջէն։ Այսօր իսկ, երբ մեր դռներուն առջեւը հասած է պատերազմի վտանգը, մենք միացած կը մնանք, և անբաժանելի՝ խաղաղութեան և հաւասարակշռութեան համար։ Ահա՛ այն երկու սկզբունքները, որոնք առաջնորդն են մեր խաղաղասիրութեան պայքարին և որոնք իւրացուցած են գրեթէ բոլոր եւրոպական պետութիւնները։

Անկարելի է խաղաղութիւնը ապահովել փտած լուծումներով։ Աշխարհ կը պահանջէ որ— և անոր իրաւունքն է ասիկա— ոչ մէկ ջանք խնայուի, մարդկութեան խնայելու համար նոր պատերազմ մը։

Շատ քիչ է թիւը տնոնց որ կը հաւատան թէ պիտի սահմանափակուի պատերազմը և իրենք պիտի կրնան զերծ մնալ փոթորիկէն։

Ինչ որ ալ ըլլայ սակայն կացութիւնը, մենք պիտի շարունակենք մեր խաղաղասէր պայքարը։ Ազգերը երբէք պատերազմ չեն ուզեր և վճռած են պահպանել խաղաղութիւնը, կոթնելով Ազգաժողովի երաշխաւորած դաշնագիրներուն և մասնաւորաբար այն զօրաւոր առանցքին զոր մէջտեղ բերած է Թուրքեւսովեթ բարեկամութիւնը։

Այն օրէն ի վեր որ կնքեցինք Մոսկուայի դաշնագիրը, 15 տարիներ անցած են։ Երջանիկ տարիներ էին, թէեւ զրկանքով լեցուն։ Զիրար կրնանք չնորհաւորել այն աւտեղեան լաւ աշխատանքին համար։ Եւ կրնանք վստահեցնել զիրար թէ՝ անհրաժեշտ կորովն ու ուժը ունինք նոյն թափով շարունակելու համար մեր աշխատանքը։ Թուրքիա և Խ. Միութիւնը աշխատելով հանդերձ խաղաղութեան համար, վայրկեան մը իսկ չեն անգիտանար թէ իրենց պաշտպանողական սեփական ուժը մէկն է խաղաղութեան նպաստող ամենազօրաւոր ազդակներէն։

Ահա թէ ի՛նչու մեզ կը հրճուեցնէ փոխադարձաբար մեր երկիրներու պաշտպանութեան վերաբերեալ ամէն յաջողութիւն, որ կը նպաստէ մեր եղբայր հերոս բանակները զօրացնելու։

Թուրքեւսովեթ անդրանիկ դաշնագիրը կը պարունակէ հետեւեալ խօսքերը, — «Նկատի առնելով իրենց պայքարին ներդաշնակութիւնը՝ աշխարհակալութեան դէմ, ինչպէս և այն պարագան թէ երկու ազգերէն մէկուն կրած դժուարութիւնը պիտի ծանրացնէ միւսին կացութիւնը...»։

15 տարիներու մեր յարաբերութեանց վրայ յետադարձ ակնարկ մը պատցնելով, կարելի է յայտնել թէ այս ոսկեղէն խօսքերը ճշգրտօրէն կը պատկերացնեն մեր յարաբերութեանց էութիւնը։ Միւնոյն ատենալ մեր յաջողութիւնները, ինչպէս և դժուարութիւնները։

Այն պահուն երբ կը ասենք Մոսկուայի դաշնագրին տարեդարձը, միւս ազգերուն կրնանք ըսել.

— Ահա երկու ազգերու բարեկամութիւնը, որ կռանուեցաւ դէշ և լաւ օրերու մէջ։ Հետեւելով մեր բարեկամութեան օրինակին, իւրացու էք սկզբունքները անոր, որուն ժայռին բախելով, ձեզ ըսպառնացող բոլոր գժբազդութիւնները պիտի փշրուին։

Բաժակս կը խմեմ կենացը Մեծ Առաջնորդ Աթաթիւրքին, որ Նոր Թուրքիոյ ստեղծիչը և ներշնչողը եղաւ այս դաշնագրին, որուն բերկրաբերթ տարեդարձը կը ասենք այսօր։ Նոյնպէս կը խմեմ կենացը շատ յարգելի պետական արժէքաւոր մարդուն՝ վարչապետ Իսմէթ Ինէօնիւի, սիրելի և մեծ բարեկամ Տօքթ. Բիւշրաւ Արասի և ձեր կեանացը, սիրելի գործավար որ մեր բարեկամութեան հաւատաւոր կուռակից մը ն էք։

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ ԱՆՑԱՑՏ ՄՕՏ 3 ԱՄԻՍԷ Ի ՎԵՐ

Դեկտեմբեր 22էն ի վեր անյայտացած է Երուանդ անուն 20 տարեկան երիտասարդ մը, որդին՝ Դումգարուցի Թօհֆիէէնի Պ. Դարբզոլի։ Մինչեւ հիմա, հակառակ ամէն փնտռտուքի, նոյն իսկ ոստիկանութեան կողմէ կատարուած, ոչ մէկ տարդիւնք ձեռք բերուած է։

Պ. Դարբզոլ նախորդ օր հետեւեալը յայտարարած է Թուրք լրագրողի մը.—

«Ցաւս, որ 20 տարեկան էր, կը ծառայէր ժամագործի մը քով։ Մօտ երեք տարի առաջ հեռացաւ տունէն, իր եղբայրներուն հետ ունեցած վէճի մը հետեւանքով ու անկէ յետոյ երբեք չվերադարձաւ։ Ոստիկանութեան լուր տուինք։ բայց ո՞չ մէկ արդիւնք։ Այն ժամագործը որուն կ'աշակերտէր, գործէն հեռացած է թողլով գէր մը ուր ըսած է թէ ուրիշ գործ մը պիտի փնտռէ։

Վերջերս, Փէնիքի մէջ, ուր կ'երթամ առհասարակ, լսեցի թէ 3 թուրք և մէկ հայ երիտասարդներ Անգարա գացած են հեռիոան։ Կրնայ ըլլալ որ անոնց մէջ գըտնուի»։

Այս խորհրդաւոր անյայտացումի մասին Իսթանպուլի ոստիկանութիւնը գրած է թէ Անգարա և թէ ուրիշ տեղեր։

ՎԷՆԻԶԷԼՈՍ ՆԱՆՐ ՀԻՒԱՆԴ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՓԱՐԻԶ 17.— Վէնիզէլոս որ հոս կը բնակի, թոքատապէ բռնուած է։ Անոր վիճակը խիստ ծանր է։ Իր կինը և անդրանիկ զաւակը սնարին քով կը գտնուին։

Վէնիզէլոս 73 տարեկան է։

ՔՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԳԱՀԻՐԷ, 17. — Եգիպտ. Քրէտի Ֆոնսիէի Մարտ 15ի վիճակահանութիւնը տեղի ունեցաւ, և հետեւեալ թիւերը 50 հազարական ֆրանք շահեցան. —

1886ի արժեթուղթերէն 371,269 թիւը, 1903 ի արժեթուղթերէն 446,200 թիւը և 1911ի արժեթուղթերէն 68,780 թիւը։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ ԿՈՉԸ

Թաղիս կարօտեալներու օր ըստ օրէ չեղծուող կարիքները՝ գոնէ մասամբ կարենալ հոգալու համար՝ Աղքատախնամս խղճի պարտք կը համարէ հրապարակաւ խնդրել թաղէս հեռացած խասգիւղցիներէն և ազնիւ բարեսէր նուիրատու անհատներէ որ, իրենց բարեգործութեանց կարգին, յիշեն նաեւ երբեմնի բարեկեցիկ և այժմ կարօտեալ խասգիւղի աղքատները, արժանանալով անոնց օրաբաւիս մաղթանքներուն։

*** Աղքատախնամը թաղին 25 վկայեալ կարօտ ընտանիքներու դրամական նպաստ, պարէն և երրորդ անգամ ըլլալով բուսականաչափ ածուխ բաժնեց։

Մէհթէրեան, Թագոսեան ընտանիքները և իրենց պարագաները խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք անձամբ կամ գրաւոր, ցաւակցութիւն յայտնեցին Տիար Մագսուտ Ս. Մեհթէրեանի մահուան առթիւ։

ՉԻԼԻՆՔԱ ԼԱՑՊՕՎԻՉԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ութնամեայ արուեստագիտուհին Սարայի սրահին մէջ նուագահանդէս մը պիտի տայ այսօր Մարտ 18, չորեքշաբթի, ժամը 19ին։

Ցայտագիրը բոլորովին նոր է, ու կը բաղկանայ հետեւեալ երգահաններու գործերէն. Պախ, Սքարլաթի, Մօցարթ, Շուման, Ալպենից։

Ցաղանդաւոր դաշնակահարուհին պիտի նուագէ իր հեղինակութիւններէն երեք կտորներ։

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Գործունեայ և պարկեշտ պատանի մը կ'ուզէ աշխատիլ ոեւէ հաստատութեան կամ վաճառատան մը մէջ, խիստ մատչելի պայմաններով։

Տեղեկացնել Թերթիս Վարչութեան Ա. Զ. սկզբատառով։

ՖՐԱՆՍ. ԹԱՏՐՈՆ

ՀԱԼՔ ՕՓԷՐԷԹԻ

Այս գիշեր ժամը 20.30ին

"Լա Պայատէռ,,

գեղեցիկ օփէրէթը

Մասնակցութեամբ Զօզօ Տալմասի եւ Գոֆինեսթիսի

Sahibi ve yazı işleri müdürü
HOREN CAMCIYAN
Basıldığı yer
AHTUN Matbaası
Galata; Tunel Billur sokak 10

Խորհրդաւոր գողութիւն մը Անգլիոյ ծովային նախարարութեան մէջ

ԼՈՆԴՈՆ, 17.— Խորհրդաւոր գողեր փորձեցին ծովային նախարարութեան շէնքը կողոպտել։ Անոնք նախարարին յարկաբաժիններէն անցնելով մասն լուսանկարներու սրահը։ Ոչ մէկ վաւերաթուղթ կրցած են տանիլ, միայն քանի մը լուսանկարի թղթածրարներ կը պակսին։

Ֆրանսա զէնքի տակ կանչեց պահեստիները

ՓԱՐԻԶ 17.—Պահեստիները մեկնեցան Փարիզէն արեւելեան սահմանի իրենց զօրանոցները երթալու համար։ Իրաւասու շրջանակները կը ճշդեն, թէ ասիկա ամէն տարի սովորաբար կատարուած զօրակոչն է, որ տեղի կ'ունենայ ամառուան շրջանի մարզանքներուն համար։

ՅՔԵՂ ԵՒ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
Ի ՆՊԱՍՏ
ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
21 ՄԱՐՏ ՅԱՔԲԱԹ ԳԻՇԵՐ
ԹՕՔԱԹԼԵԱՆԻ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
Հիւանդանոցին այս պարահանդէսը կոչուած է ըլլալու եղանակին ամէնէն փայլուունը։
Մեծ ջանք կը տարուի սահեցնելու տաք մթնոլորտ մը եւ հաճելի ժամանց մը։
ՕՄՕՔԻՆԿ ԿԱՄ ՖՐԱՔ ՊԱՐՏԱՒՈՐԻՉ Է
Սեղանները ապահովելու համար դիմել՝ ՄԻՀՐԱՆ ԿԵՍԱՐԵԱՆ
ՈՐԴԻՒՔ վաճառատունը, ամէն օր, ժամը 15—18
Կալաթա, Թիւնէլ փողոց, Թիւ 48։ Հեռաձայն՝ 40308

İstanbul Belediyesi
Şehir Tiyatrosu
ԻՍԹԱՆՊՈՒԼԻ
Քաղաքապետ. թատրոն
ՅԱՔԲԱԹԱԿԱՆ ԽԱՂԱՑԱՆԿ
Մարտ 17 Երեքշաբթի ժամը 20ին ՖԱՈՒՍԹ
» 18 Չորեքշաբթի » 14ին մանկական թատրոն
» 18 » » 20ին ՖԱՈՒՍԹ
» 19 Հինգշաբթի » » »
» 20 Ուրբաթ » » »
» 14 Շա » 14ին Մանկական թատրոն
» 14 » » 20ին ՏԷԼԻ ՏՕԼՈՒ
» 15 Կիրակի առաւ. » 11ին ՖԱՈՒՍԹ
» 15 » » 15ին ՏԷԼԻ ՏՕԼՈՒ
« 15 » » 20.30ին »

ՍԱՐԱՑ սինէման կը ներկայացնէ
ՓՐԻՄԱՏՈՆԱ
Ցրտնսերէն խօսուն գեղեցիկ ֆիլմը
որ կը պարունակէ «Լա Թրավիաթա» և «Լա Պոհէմ» և ուրիշ շատ մը սպանիական երգեր զոր կ'երգեն երկու աշխարհահռչակ երգիչներ
ԷՎԷԼԻՆԱ ԼԷՑ ԵՒ ԳՕՆՃԻԹԱ ՍԻՆՓԷՐՎԻԱ
Հարուստ բեմադրութիւն — Սքանչելի երաժշտութիւն
Ցաւելուածաբար՝ Փարամունթ ժուռնալ

ՍԻՆԷ ԱԶԱՐ ԿԷՏԻԿ ՓԱՇԱ ԶԱՐԾԸ ԳԱՓՈՒ
Բացառաբար 31 Մարտ Ուրբաթէն սկսեալ
Նոր փրօկրամ
Այս շաբթու երկու ֆիլմ մէկ անգամէն
ԳՆՉՈՒ ՊԱՌՈՆԸ
Առաջ Ժանլպոթիք—Տանիէլ Փառօլա—Կապրիէլ Կապրիօ
եւ Ժորժ Նոկվէռոյի կողմէ
Միւնոյն խաղին մէջ պիտի լսենք Զարտաշ և Հունգարական մեծ միւզիքը
ԱՅՆ ԱԼ ԺԱՄԱՆԱԿ ՄԸՆ ԷՐ...
Նշանաւոր արթիսթ Կապի Մորլէյի կողմէ
ՄՕՏ ՕՐԷՆ ՊԷՊՕ ԵՒ ԳԵՂԵՑԻԿՆԵՐՈՒ ՏՈՂԱՆՑՔԸ

Որքա՞ն կը տառապի

24 ժամէ ի վեր տեւող ակաւոյ սոսկալի ցաւ մը։
Մինչդեռ մէկ երկու ջաղէ
ԿՈՒՓԻՆ
դանակի պէս կը կարէ այդ անտանելի ցաւը։
ԿՈՒՓԻՆ
կը փարատէ բոլոր ցաւերը, խիստ

Տ. ՏԱՆՏՕՐԻԱ
Ցուղարկաւորութեան կազմակերպիչ հաստատութիւն
Հիմնուած 1899ին
Պէյօղլու, Սամալը Մէսճիտ թիւ 20
Հեռաձայն 41630
Ցուղարկաւորութեան ամէն գործ կը ստանձնենք, Մեր ապրանքները լաւագոյն և ժամանակին են. 40 տարիէ ի վեր մեր աշխատանոցներուն մէջ կը պատրաստուին։ Կը տրամադրենք դագաղներ, ծաղկեպսակներ, գագաղակիրներ, կը կատարենք ձեւակերպութիւններ, կը պատրաստենք մահազդներ ու մահարձաններ։
Գիշերային սպասարկութիւն
Թէքքէն, Պալքօն Զքքմաղ փողոց։
Հեռաձայն 44031
Դագաղակիր օթոներ 3 ասկիէն սկսեալ

Քերը, առանց ոսոմքսը խանգարելու, և իկամունքը յոգնեցնելու։ Ամէն դեղարանի մէջ կը գտնուի։
Հուկէս զրուշի կը ծախուի։

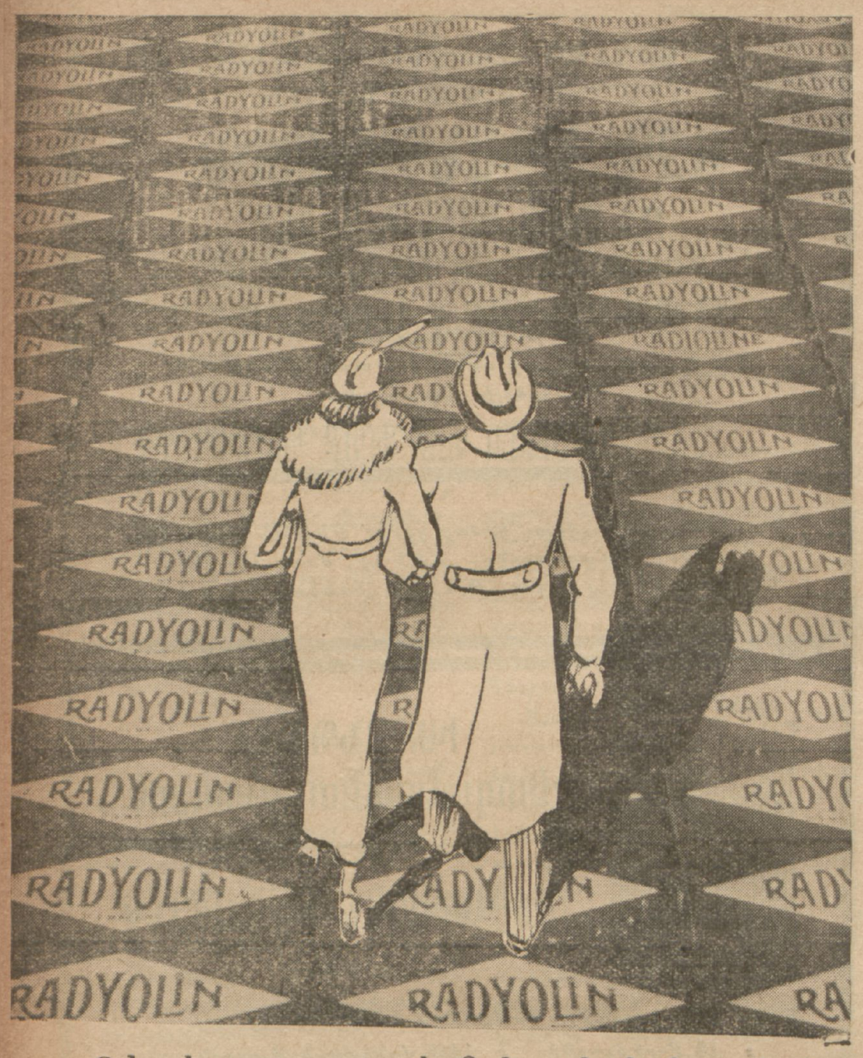

Դէպի առողջութիւն եւ գեղեցկութիւն տանող ճամբան

ՄԱՔՈՒՐ ԱԿՐԱՆԵՐԸ ՁԵՐՄԱԿ ԱԿՌԱՆԵՐԸ ԱՄՈՒՐ ԱԿՌԱՆԵՐԸ

ԱՆՈՆՔ ԵՆ ՄԻԱՅՆ ՈՐ ԱՌՏՈՒ ԵՒ ԻՐԻԿՈՒՆ ԿԸ ՄԱՔՐՈՒԻՆ

ՌԱՏԻՕԼԻՆ ՈՎ.

ԱՄԷՆ ԱՌԹԻՒ ՏՐՈՒԵԼԻՔ ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՆՈՒԷՐ ՄԸ

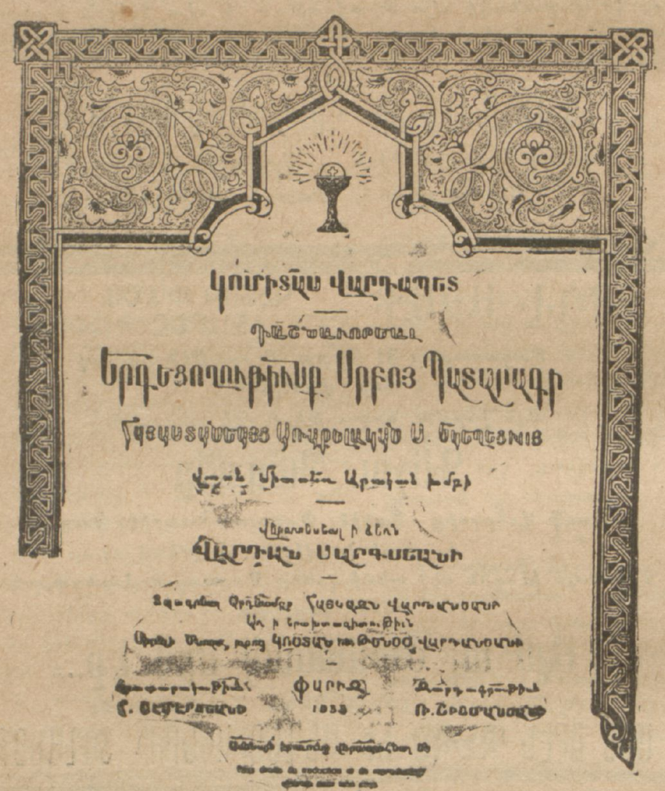

Հասոյթը անձեռնխեղի հիմնադրամը պիտի գործի կոմիտէի անտիպ գործերու հրատարակութեանց համար։

Կարելի է գտնել Գոլիս, Գալէ գործ., Արդարեան խան Թիւ 1, կամ Բերա, Փասաժ մ'Էօրօփ, Ռուբէնեան երաժշտական պիտույից վաճառատունը, Դինն է 350 ղրշ.։

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ ԲԱՐԻ ԼՈՅՍ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ-ՇԱՐՔԸ

ՓՈՒԹԱՑԷՔ

ՓՈՒԹ[illegible]Ք

ԲԱՐԻ ԼՈՅՍ

Գեղական Ընթերցարան 30 դրս.
Բարի Լոյս Ընթերց. Ա. տարի 35 դրս.
» Ընթերց. Բ. տարի 40 դրս.
» » Գ. Դ. տարի դրս.

ԴԻՄԵԼ
ՄԻԱԿ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ

Ց. ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Անգարա Ճատաէսի
Ըէչիա էֆ.ի խան Թիւ 14

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆՍՑ

Անգլիական եւ ուրիշ ամէն տեսակ առաջնակարգ կերպասներ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՀԱՐԱՃԱՃԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 36

Մեր վաճառատունէն առեւտուր ընողները քացարձակապէս կրնան վստահ ըլլալ թէ երբեք չպիտի խաբուին, որովհետեւ մեր անչեղ եւ անյեղլի սկզբունքն է՝

ՊԱՏՈՒԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ
ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ՔԻՉՈՎ ԳՈՒՆԱՆԱԼ

ՍԱԿԱՐԱՆ

17 Մարտ 1936 Սրաճպալ

ՊԱ ՀԱԹՈՒՂԹԵՐ
ԵՒ ԲԱ ՆԵԹՈՒՂԹԵՐ

Բրէտի Ֆոնտի Եգիպ. 1903	88.—
» » » 1911	84,—
Ներքին փոխառութիւն	95,50
938ի » էրկանի	96,50
Սվազ—Երզրում	95.—
Անատոլու պարտեզ. Ա. Բ.	43.—
Գ.	44.—
Գոն Անատոլու	47,—
Անատոլու բաժ.	22.50
Իզմիր Թիւրք Ա.	23,—
» » Բ.	21,50
» » Գ.	21.70
Թրամվէյ բաժ.	22,75
Ըէժի	2,10,—
Ներքինը Խայրիյէ	4.25
Իշ Գոնքասը	9,50
Մերքեզ Գոնքասը	60.50
Գոմոնթի	7.75

ՉԷՔԵՐ

Լոնտոն	620.—
Բարիզ	12,06
Հռոմ	10,03,20
Գրիւքսէլ	4,73,—
Զուիցերիա	2,43,—
Հոլանտական (Ֆլորին)	1,17.80
Գերլէն	1,97,91
Աթէնք	84,20,—
Աւստրիական	4,18,80
Տոլար	0,80,40
Լէվա	63,46,6
Մոսքուա	10,88,52

ԹՂԹԱԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին	621,—
Լիրէթ	180,—
Ֆրանք ֆրանսական	167,—
Զուիցերիական ֆրք.	815,—
Գերմանական ֆրք.	82,—
Տրախմի	24.
Լէյ	15.—
Լէվա	24,—
Տոլար	124,
Ռայխսմարք	34,—
Գանք Օթման	233,—
Թրք. ոսկի	956.—

ՖՐԱԹԷԼԼԻ ՍՊԷՐՔՕ
FRATELLI SPERCO

Կալաթա, Զինիլի Ըսկիլիմ խան Ա. յարկ Թիւ 93, 95—97։ Թէլէֆոն 44792։

Հոյակերտական Շոգենաւային Ընկ.

ԱՄՍԹԷՐԴԱՄ

Արագընթաց ապահովութիւն

Մօտաւոր մեկնումներ գէպի Անվէրս, Ռոթէրտամ, Ամսթէրտամ, Համպուրկ։

Hermes	Մարտ 19ին
Hercules	» 30ին

Դիմումներու վրայ մասնաւոր շաբաթական զպահարկութիւն. Հանելու է Մայիսի բոլոր նաւահանգիստներէն։

Ներածման ապահովագրութիւն

Ամսթէրտամէն կ'ուղղուին

Hercules	Մարտ 24ին
Ամսթէրտամէն մօտակայ մեկնումներ	
Ceres	Մարտ 25ին

Nippon YusenKaisha Tokyo

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ուղղակի ապահովագրութիւն

Ուղղակի ապահովագրութիւն Եոքոհամայի, Գոպի, Տէյրէնի, Զինգիտաոյի, Շանղհայի, Հանկ-Գոնկի, Թենգսուրի, Գոլոմպոյի, Սուէզի, Բոքթ Սայիտի, Գեյրութի և Գալոսի մեկնում։

Գիրլան, Մարսիլիա, Գարչելոնա, Վալենսիա, Լիվ բուլ և Կլասգո։

Delagoa Maru	Մարտ 23ին
Lyons »	Ապրիլ 20ին
Lima »	Մայիս 19ին

Compagnia Italiana Turismo

Իտալական Թուրիզմօ (CIT) նաւային ընկերութիւնը կը հայթայթէ երկաթուղիի, շոգենաւերու եւ օդանաւերու տոմսակներ աշխարհի բոլոր քաղաքներու համար։

Ձրի տեղեկութիւններ կը հայթայթէ. կ'ապահովէ պանդոկի սենեակներ և պակաժներու առաքումներու ապահովութիւնը կ'տանէ։

Հարիւրին 70 զեղչ իտալական երկաթուղիներու վրայ։

Դիմել ՖՐԱԹԷԼԼԻ ՍՊԷՐՔՕ
Կալաթա, Զինիլի Ըսկիլիմ խան,
Թիւ 95—97

Ընկերութիւնը որ Սիրք ընկերութեան ներկայացուցիչն է, նաւագայի բոլոր քաղաքներու համար կուտայ երկաթուղիի տոմսակներ և խառն տոմսակներ ծովային ցամաքային Գալիա-Փարիզ և Գալիա-Լոնտոն գիծերու համար։ Տոմսակներ կուտայ նաեւ իտալական օդանաւային ընկերութեան Բիրէաթ-Աթէնք-Գրինտիզի գծին համար։

ԼՈՅՏ ԹՐԻԷՍԹԻՆՈ
LLOYD TRIESTINO

ՄԵԿՆՈՒՄ

ՄԻՐԱ

Բշ. 2 Մարտ. ժամը 17ին դէպ ի Փիրէա, Փաթրաս, Նաբոլի, Մարսիլիա, Ճէնովա։

ՖԷՆԻՍԻԱ

Դշ. 4 Մարտ. հիւդ ժամը 17ին Գուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Սուլինա, Կալաց, Իպրայիլ։

ԱՍԻՐԻԱ

Դշ., 4 Մարտ. ժամը 17ին դէպի Գավալա, Սէլանիկ, Կոլոս, Փիրէա, Փաթրաս, Գրինտիզի, Վէնէտիկ, Թրիէսթէ։

ՃԷԼԷՕ

Եշ., 5 Մարտ. ժամը 20ին Ղալաթիոյ քարափէն դէպ ի Փիրէա, Գրինտիզի, Վէնէտիկ, Թրիէսթէ։

ՄԷՐԱՆՕ

Դշ. 11 Մարտ. ժամը 17ին դէպ ի Գուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Սուլինա, Կալաց, Իպրայիլ. Սուլինա, Տրապզոն. Սամսոն, Գոնսթանցա, Վառնա, Գուրկազ։

ՊՈԼՍԷՆԱ

Եշ. 12 Մարտ. ժամը 17ին դէպ ի Գուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Օտեսա, Գաթում, Տրապզոն, Սամսոն, Վառնա, Գուրկազ։

ՌԵՐԵՆԱԼ

Եշ. 12 Մարտ, ժամը 20ին Ղալաթիոյ քարափէն դէպ ի Փիրէա, Գրինտիզի, Վէնէտիկ, Թրիէսթէ։

ԱԼՊԱՆՕ

Շբ. 14 Մարտ, ժամը 17ին դէպ ի Սէլանիկ, Միտիլլի, Իզմիր, Փիրէ, Փաթրաս, Գրէնտիզի, Վէնէտիկ, Թրիէսթէ։

ԱՎԱՆԹԻՆՕ

Բշ., 16 Մարտ, ժամը 17ին դէպ ի Փիրէա, Փաթրաս, Նաբոլի, Մարսիլիա, Գարչելոնա, Ճէնովա։

ՌԱԼՏԷԱ

Դշ., 16 Մարտ, ժամը 17ին դէպ ի Գուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Սուլինա, Կալաց, Իպրայիլ։

ՖԷՆԻՍԻԱ

Եշ. 19 Մարտ. ժամը 17ին դէպ ի Գավալա, Սէլանիկ, Փիրէա, Փաթրաս, Գրինտիզի, Վէնէտիկ, Թրիէսթէ։

ՃԷԼԻՕ

Եշ. 19 Մարտ. ժամը 20ին Ղալաթիոյ քարափէն դէպ ի Փիրէա, Գրէնտիզի, Վէնէտիկ, Թրիէսթէ։

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւններու համար դիմել Լոյտ Թրիէսթինոյի ընդհ. գործակալութեան, Մերքեզ Ըսքիլիմ խան։ Գալաթա, Թէլէֆոն 44877—8—9 կամ Բերայի ճիւղը Կալաթա Մերայ Թէլ 44686

Գործակալութիւնս հոլանդական շոգենաւային ընկերութեանց մինչեւ և կարգ պահելով հոլանդական ընկերութեանց հետ պատրաստ է

Բոլոր նաւահանգիստներու համար ապրանքներ ընդունիլ և փոխարէն ուղղակի ցուցակներ տալ։

ՌՕԼԱՆ Տ'ԱԼՊԷՌ

ՀՐԵՂԷՆ ԻՇԽԱՆԸ

Բ. ՄԱՍ

ԻՆՉՊԷՍ ԳՐՈՒԱԾ ԷՐ

Ո՞ր կինը արդեօք չպիտի տարուէր այն մեծ երազներով՝ զորս կը գարթնէր անդադար Յուզդայի մը միտքը։ Այլեւս չէր հեռաքրքրուեր իր Անատէով, չէ՛ր զբաղեր իր խեղճ անցեալով... Ան բոլորովին տարուած էր իր ոսկեգոյն ապագայով և հրաշագեղ տեսիլքներով։

Այդ իրիկուն Մարկոիթ ներկայ կը գտնուէր Գոնափարթի կողքին Նեզոսի վրայ տեղի ունենալիք այն մեծ հանդիսութեանց՝ զորս Զօրապետը յատկապէս մեծահանդէս տօնել պատրաստուած էր, Եգիպտացիներուն հին ցեղապատկան տօնը կարելի եղածին չափ պերճաշուք կատարելու համար։

Գոնափարթ շրջապատուած իր հզօր բանակով ցոյց կուտար Եգիպտացիներուն այնպիսի գերագոյն մտիկութիւն մը հանդէպ իր նուաճած ցեղին ազգային զգացումներուն, որ այս վերջինները զինքը սկսան պաշտել ո՛չ թէ իբր երկիրներ նուաճող հրեղէն իշխան մը, այլ երկինքներու տէր աստուած մը...։

Մարկոիթ իր մեծ սիրահարին հետեւած էր քայլ առ քայլ և յետոյ գիշերը ամբողջ իրը երազ էր դայն...։

Առաւօտեան մօտ երբ մեծ յաղթական Զօրապետը կը բաժնուէր իր սիրուհիին մօտէն, շրջապատուած լոյսերու, հրթիռներու եւ կեցցէներու մէջ, Մարկոիթ յուզուած և վերացած՝ ելլելով պատշգամը, հագած իր ամէնանուրբ զգեստները, շպարուած ամենաերկնային գեղեցկութիւնով, մարմինը օծուած երկնային բոյսերով, իր մտաներուն ծայրով համբոյրներ կը ղրկէր իր մեծ սիրահարին։

Յետոյ, իրեն ծառայող կիներուն առաջնորդութեամբ, վերադարձած էր իր առանձնասենեակը, ուր կար լայն բազմոցներ, որուն պատերը ծածկուած էին ամենաթանկագին գորգերով և որուն յորդ անկիւններուն մէջ կը բարձրանային հրակայ խնկամաններ, որոնց մէջ կնարուկ, զմուռս և տեսակ տեսակ հոտաւէտ նիւթեր կը ծխային։ Մզկիթներու մէջ վառուած գեղատեսիլ կանթեղներ՝ իրենց կապոյտ լոյսերուն տակ՝ դահլիճին կուտային զարնանային երկինքի մը պատրանքը։

«Սուլթանուհին», քանի մը քայլ առնելէ յետոյ, ինքզինքը գտաւ հակայ հայելիի մը մէջ, ուր դառ իր մարմնին բոլոր շնորհները, իր մատներուն զարթնումը, և իր հագուստներուն անգին արժէքը։ Նէ ինքզինքը դառ գեղեցիկներուն գեղեցիկը, բախտաւորներուն բախտաւորը և կիներուն աստուածը...։ Այս բոլորէն յետոյ խորհեցաւ Պրէսուլէյի խրատներուն վրայ, ու անտարակուսելի դառ թէ քիչ ատեն յետոյ լպիտի ուշանար իր գլխուն թագը...։

Բայց յանկարծ... տարտափ մը աղաղակը չկարողցաւ զսպել։

Ճիշդ իր հետեւ տեսաւ Արաբ մը, խիստ արտայայտութեամբ, ձեռքերը ծալլած կուրծքին վրայ՝ իր դէմ գտնուած հայելիին մէջէն, որ անշարժ էր ու լուռ։

Դարձաւ «օգնութիւն» աղաղակելու, բայց ժամանակ չդտաւ, որովհետեւ մարդը իր վրայ յարձակած կ'աչկանդած էր ու անոր դէմքին կ'աղաղակեր.

— Դուն զիս չե՞ս ճանչնար.

— Անտէ՛, պօռաց Մարկոիթ, տարտափոտ։

Եւ ինկաւ անոր թեւերուն մէջ նուաղած։

Անտէ զայն տարաւ, տարածեց բազմոցին վրայ. շրթներէն բառ մը իսկ դուրս չէր ելլեր։

Առանց շարժելու կը սպասէր որ ան ինքզինքը գտնէ։ Այս անգամուան անոր նուազումը դերասանական չէր։ Մնաց այդ վիճակին մէջ ճիշդ քառորդ ժամ երբ ինքզինքին եկաւ, դառ իր ամբոխինը մարմարի պէս ցժգոյն, քարացած ու անշարժ իր ցաւին ու պատիժին մէջ։

Այն առաջին տհաճարուն պատկեր մը դառ հոն՝ որուն վրայ չհամարձակեցաւ ակնարկ պատցնել։

— Թշուառակա՛ն, գոչեց Ֆուլայնպիսի ձայնով, որ կարծես տարձագանգը ըլլար Ֆրանսական եկեղեցիի մը կոչնակին գանգիւնին։

Մարկոիթ խրած իր դէմքը բարձերուն գոգը՝ առաջարէն կ'արտասուէր։

Առանց բառնութեան, որովհետեւ այդպէս ուխտած էր վարուիլ։ Ֆուէն բառնեց անոր բազուկը այնքան մաքուր գիծերով գծուած, այնքան անուշ մատներով ծածկուած, այնքան քաղցր մարթով մը պատած՝ որուն վրայ չատ չատ գամներ պատած էին իր շրթունքները։

Դուն Գոնափարթի տարփանքո՞ւն եւ ըսաւ.

(Շար.)